

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вж. №	49-354-01-63
Дата	06.10.2013

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

13⁵⁰
[Signature]

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 71, ал. 1 и ал. 3 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасям проект на Закон за изменение на Закона за филмовата индустрия с мотиви и предварителна оценка на въздействието.

Моля законопроектът да бъде представен за разглеждане и приемане съгласно установения ред.

Вносител:

Радмир Стояков

ЗАКОН
за изменение на Закона за филмовата индустрия

(обн. ДВ. бр.105 от 2 Декември 2003г., изм. ДВ. бр.28 от 1 Април 2005г., изм. ДВ. бр.94 от 25 Ноември 2005г., изм. ДВ. бр.105 от 29 Декември 2005г., изм. ДВ. бр.30 от 11 Април 2006г., изм. ДВ. бр.34 от 25 Април 2006г., изм. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2007г., изм. ДВ. бр.42 от 5 Юни 2009г., изм. ДВ. бр.74 от 15 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.99 от 17 Декември 2010г., изм. ДВ. бр.31 от 15 Април 2011г., доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012г., изм. ДВ. бр.15 от 15 Февруари 2013г., изм. ДВ. бр.68 от 2 Август 2013г., изм. ДВ. бр.95 от 29 Ноември 2016г., изм. ДВ. бр.20 от 6 Март 2018г., доп. ДВ. бр.77 от 18 Септември 2018г., доп. ДВ. бр.88 от 23 Октомври 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г., изм. и доп. ДВ. бр.18 от 2 Март 2021г.)

§ единствен. Член 41 се изменя, както следва:

1. В алинея 3 навсякъде думата „лица” се заменя с думата „деца”.
2. В алинея 4 думата „лица” се заменя с думата „деца”.
3. В алинея 5 думата „лица” се заменя с думата „деца”.
4. В алинея 6 думата „лица” се заменя с думата „деца”.
5. В алинея 7 думата „лица” се заменя с думата „деца”.
6. В алинея 8 думата „лица” се заменя с думата „деца”.

Законът е приет от 49-тото Народно събрание на 2023 г. и е подпечатан с държавния печат.

Вносител:

Радмир Соланов

МОТИВИ

към Закона за изменение на Закона за филмовата индустрия

Настоящият кратък Законопроект за изменение на Закона за филмовата индустрия има за цел да отстрани едно противоречие между норми на този закон с нормативно зададеното определение на „дете“ в друг национален закон, както и определението, нормативно установено в международни актове по които Република България е страна и ратифицирани от нея. Става дума за филологическото несъответствие в текста на член 41 от Закона за филмовата индустрия, а именно използването едновременно на думите „деца“ и „лица“.

Привеждам тук, за пояснение на предложението, пълният текст на член 41 от Закона за филмовата индустрия, който има следната редакция:

- „Чл. 41. (1) Чуждестранните филми в Република България се разпространяват и/или показват преведени на български език. При разпространението и показ на филми, дублирани на български език, както и на български филми, е необходимо те да имат субтитри на български език за хора със слухова загуба.
- (2) Разпространението и показът на пълнометражни анимационни филми категория "А" се извършват във версия, дублирана на български език.
- (3) Във всички обяви и рекламни материали за разпространението и/или показ на филм, както и на опаковката, с която той се разпространява, а също и във визата за разпространение и/или показ се поставят следните надписи в зависимост от категорията, която е получил филмът:
1. при категория "А" - "Препоръчва се за деца";
 2. при категория "В" - "Без възрастови ограничения";
 3. при категория "С" - "Не се препоръчва за деца под 12-годишна възраст";
 - 3а. при категория "С+" - "Не се препоръчва за лица под 14-годишна възраст";
 4. при категория "D" - "Забранен за лица под 16-годишна възраст";
 - 4а. при категория "D+" - "Не се препоръчва за лица под 16-годишна възраст";
 5. при категория "X" - "Забранен за лица под 18-годишна възраст".
- (4) При показ на филми категория "С" в киносалона не се допускат лица под 12-годишна възраст, освен с пълнолетен придружител.
- (5) При показ на филми категория "D" в киносалона не се допускат лица под 16-годишна възраст.
- (6) При показ на филми категории "С+" и "D+" в киносалона не се допускат лица под 14-годишна възраст, съответно 16-годишна възраст, освен с пълнолетен придружител.
- (7) Показът на филми категория "X" може да се осъществява при условие, че киносалонът е специализиран само за показ на филми с категория "X" и в него не се допускат лица под 18-годишна възраст.
- (8) Забранява се продажбата и отдаването под наем на носители, съдържащи филми категория "D", на лица под 16-годишна възраст и категория "X" - на лица под 18-годишна възраст.
- (9) Филмът може да бъде разпространяван и/или показван на територията на Република България само във вида, за който е получил визата.
- (10) Всеки филм, разпространяван и/или показван на територията на Република България, трябва да съдържа заключителни надписи, в които са посочени всички творчески лица, изпълнители на роли и технически лица, взели участие в създаването на филма, заглавието на музикалните произведения, използвани изцяло или частично

във филма, както и носителите на авторски, изпълнителски и продуцентски права върху тях.”

Този дисонанс в текстовете на чл. 41 трябва да бъде поправен, като се стъпи на една установена, законова дефиниция, каквато е налице и в българското и в международното законодателство.

Член 2 от **Закона за закрила на детето** гласи: „Дете” по смисъла на този закон е всяко физическо лице до навършването на 18 годишна възраст.”

Тази българска законова дефиниция на „дете” дословно възпроизвежда определението на „дете” в член 1 на **Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето** (КПД), която гласи: „Дете е всяко човешко същество на възраст под 18 години.”

Четейки тези две – легални, меродавни и водещи – дефиниции, лесно стигаме до извода, че всяко „физическо лице” или „човешко същество” на възраст под 18 години е „дете” и следва да бъде наричано дете.

В **правото на ЕС** няма единно формално определение на понятието „дете“ в договорите, в тяхното производно законодателство или в съдебната практика. Определението за дете в правото на ЕС варира в широки граници в отделните области на правно регулиране. Например законодателството на ЕС, регламентиращо правата на свободно движение на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства, определя „децата” като „преки наследници, които са на възраст **под 21 години** или които са лица на издръжка“, с което по същество утвърждава биологически и икономически критерий, вместо критерий, основан на непълнолетие (вж. Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, член 2, параграф 2, буква в).

С някои законодателни актове на ЕС на децата се предоставят различни права в зависимост от тяхната възраст. Например в Директива 94/33/ЕО за закрила на младите хора на работното място (Директивата за младите работници, чл. 3), с която се регламентира достъпът на децата до работа по трудово правоотношение и условията за този достъп във всички държави — членки на ЕС, се прави разграничение между „млади хора“ (young person, като общо наименование на всички лица до 18-годишна възраст), „юноши“ (adolescent, като всеки млад човек, навършил най-малко 15 години, но под 18 години, който вече не подлежи на задължителното редовно образование) и „деца“ (child, като определение за деца до 15-годишна възраст, които в повечето случаи не могат да извършват трудова дейност). В други области от правото на ЕС, и по-специално в сферите, в които действията на ниво ЕС допълват действията на държавите членки (като социалната сигурност, имиграцията и образованието), персоналният обхват на понятието „дете“ се определя съгласно националното законодателство. В тези области обикновено се използва определението на КПД.

Съгласно правото на **Съвета на Европа** в повечето правни инструменти, свързани с децата, е залегнало определението за „дете” от Конвенцията на ООН за правата на детето (виж например член 4, буква г) от Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора и член 3, буква а) от Конвенция на Съвета на Европа за закрила на децата срещу сексуална експлоатация и сексуално насилие (Конвенцията от Ланзароте).

Особено важно е, че **Европейският съд по правата на човека** в своята практика е възприел критерия на КПД, а именно, че лицето на възраст под 18 години е дете, нарича се дете и се третира като дете. (вж. ЕСПЧ, решение от 20 януари 2009 г. по дело Güveç срещу Турция (жалба № 70337/01); ЕСПЧ, решение от 9 октомври 2012 г. по дело Çoşelav срещу Турция (жалба № 1413/07).

Същото важи за Европейската социална харта (ЕСХ) и нейното тълкуване от **Европейския комитет по социални права** (вж. ЕКСП ЕКСП, Defence for Children International (DCI) срещу Нидерландия, жалба № 47/2008, 20 октомври 2009 г., точка 25).

Възможно е филологическият и семантичен проблем в чл. 41 от Закона за филмовата индустрия да е дошъл от превода на български език на Директива 2010/13/ЕС за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги), където в чл. 27 от основния текст английските термини *parents and minors* (на немски *Eltern und Minderjährige*; на френски *parents et mineurs*) са преведени като „родители и непълнолетни лица,” макар, че, както се вижда никой от другите преводи не се ориентира към понятието *persons*. Освен това, в българското законодателство понятието „непълнолетни лица” е дефинирано в Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните и това са децата на възраст между 14 и 18 години, по-малките са малолетни. Дори и този пенетенциарен закон, обаче, не нарича малолетните и непълнолетните „лица”, а ги нарича с думата „деца” (включително в Допълнителната си разпоредба този български закон нарича например „безнадзорното дете” именно дете, а не например „безнадзорно лице”). Така или иначе, Директива 2010/13/ЕС оставя определянето на това какво е *minors* на националните законодателства и с това има предвид децата във възрастовата граница от 0 до 18 години, а според българското законодателство тези граждани са деца и се наричат деца. Впрочем, пак според българското законодателство, непълнолетните лица са само физическите лица на възраст между 14 и 18 години, поради което преводът на цитираната Директива 2010/13/ЕС освен смислово некоректен, е и юридически неточен, но с това няма да се занимаваме сега.

Факт е, че в един текст на Закона за филмовата индустрия (коментираният чл. 41) се използват едновременно понятията „деца” и „лица” за едно и също нещо и тази неточност трябва да бъде поправена по такъв начин, че текстът да се синхронизира с дефинициите в чл. 2 от Закона за закрила на детето и с чл. 1 от Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето, като навсякъде, където се имат предвид деца да се използва именно думата „деца”, с която да се замести думата „лица.”

Надяваме се, че тази малка промяна ще доведе до там, че на семантично ниво, в предупредителните текстове към филмите и телевизионните програми, ще демонстрираме, че се грижим именно за **децата ни**, а не за някакви си „лица” (понятие, както казахме, препраща към сферата на наказателното право).

Като последен аргумент нека се обърне внимание върху чл. 17а., ал. 1, който гласи: „Доставчиците на медийни услуги са длъжни да не създават и предоставят за разпространение предавания, които могат да увредят физическото, психическото, нравственото и/или социалното развитие на **децата**.” В алинея 3 се говори специално за

„мерки за оценка, **означаване** и ограничаване на достъпа до **предавания**, които са неблагоприятни или създават опасност от увреждане на физическото, психическото, нравственото и/или социалното развитие на **децата**.“ Вижда се, че и Законът за радиото и телевизията използва думата „деца“, когато става дума да се обозначат с предупредителни надписи и знаци вредните за тях съдържания. Въпреки това, в съответните предупредителни надписи на предаванията се използва думата „лица“. Тези несъответствия трябва да бъдат отстранени, като съответните термини в Закона за филмовата индустрия се приведат в съответствие с водещия по отношение на легалната дефиниция Закон за закрила на децата и с Конвенцията на ООН за правата на децата.

Вносител:

Радмир Солаев

Предварителна оценка на въздействието на законопроект за изменение на Закона за филмовата индустрия

1. Основания на законодателната инициатива

Главното основание на законодателната инициатива е установеното противоречие в нормите на чл. 41 от Закона за филмовата индустрия, където в отделните точки и алинеи се използват едновременно понятията „деца“ и „лица“. Това използване на различни термини за едно и също трябва да бъде отстранено, като с оглед законодателна прецизност се използва един термин за обозначаване на едно нещо.

Другото, свързано с първото основание е, че ако се възприеме, че терминологията трябва да бъде уеднаквена, то правилния термин, който следва да бъде използван е „деца“, тъй като релевантният по този въпрос закон е Законът за закрила на децата, а той определя физическите лица до навършване на 18-годишна възраст именно като „деца“, а не като „лица“.

2. Заинтересовани страни

Заинтересовани страни са Министерство на културата в лицето на Националния филмов център, респективно комисиите за категоризация на филми и сериали, като последните ще бъдат поканени при категоризирането на филми да изписват текст „Филмът не се препоръчва за деца до ... години“, вместо „Филмът не препоръчва за лица до ... години“. Доставчиците на медийни услуги – телевизионни оператори и разпространителите на филми ще трябва също в съответните предупредителни надписи вместо думата „лица“ да изписват думата „деца“, което не би следвало да представлява трудност. Заинтересовани страни са Държавната агенция за закрила на децата, както и потенциално всички родители, които със сигурност биха предпочели децата им да бъдат наричани деца, а не лица.

3. Анализ на разходите и ползите

За реализирането на целите на законопроекта не се предвижда извършването на разходи от какъвто и да е характер.

4. Административна тежест и структурни промени

Законопроектът не предвижда структурни промени, като сливане, закриване или др. под. на административни структури, нито въвежда никакви особени тежести за която и да е структура.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Не се предвижда изменение на други закони.

Вносител:

Радмир Стояков